

Lapin Kullankaivajain Liitto Ry:n jäsenlehti

PROSÄIKKÄRI

HYVÄÄ
KULLUA

4 2022

Kultaristeily 2023

24.-26.2.2023

Helsinki–Tukholma–Helsinki

Viking Line M/S Gabriella

Kullankaivu nyt ja tulevaisuudessa

Suuren suosion saanut kultaristeily järjestetään 24.–26.2.2023.

Lähdetään pohtimaan ja kuuntelemaan ajatuksia kullankaivusta tänä päivänä ja mitä se tulee olemaan tulevaisuudessa. Ohjelmassa on kattava ja paljon ajankohtaista asiaa sisältävä seminaari sekä kultakisat, unohtamatta hyvää seuraa!

PERJANTAI 24.2.2023

- 12–13 Lippujen jako, päiväseminaariin osallistuvat
13:30 Laivaan siirtyminen, päiväseminaariin osall.
15–16:30 Lippujen jako
16:00 Laivaan siirtyminen
17:15 Laiva lähtee Helsingistä
- Ohjelma:
14:00 Päiväseminaari alkaa
• Marko Touru, LKL ry hallituksen puheenjohtaja • Valtiovallan tervehdys • Jari Rantapellonen, Sodankylän kunnanjohtaja
• Riikka Aaltonen, TEM • Terho Liikamaa, Juho Kupila Tukes
- klo 15:45 Tauko, toivotamme loputkin kullankaivajat tervetulleeksi laivalle
klo 16:10 Seminaari jatkuu
• Jouni Rauhala, Lapin ELY-keskus
• Heikki Remes, Metsähallitus kiinteistökehitys
- klo 16:50 Tauko, päiväkävijät poistuvat laivasta
klo 17:00 Harri Siitonen, Kaivannaisteollisuus ry
• Pekka Suomela, Kaivosteollisuus ry
• Mikko Kärnä, kansanedustaja
- klo 17:45 Tauko
klo 18:00 • Esther Takaluoma, PuhdasAU-Vesi-hanke
• Antti Peronius, LKL ry edunvalvonta
• Kai J Rantanen, LKL ry toiminnanjohtaja
- klo 19:00 Seminaarin yhteenvedo
klo 20:30 Buffet-illallinen

LAUANTAI 25.2.2023

(suluissa Suomen aika)

- klo 7–9:45 (8–10:45) Aamiainen
klo 10 (11:00) Laiva saapuu Tukholmaan
klo 16:30 (17:30) Laiva lähtee Tukholmasta
- Ohjelma:
klo 11–14 (12–15) Online-muotoiset kullanhuuhtonta-kilpailut – ratkaistaan Tukholman mestaruus
klo 14 (15:00) Kyselytunti
klo 16 (17:00) Seminaari alkaa
Kultakisojen tulokset, ilmoitusasiat yms.
Kai J Rantanen, Jutta Vehviläinen • Marko Touru, LKL ry hallituksen puheenjohtaja

- Esa Härkönen, Metsähallitus Luontopalvelut
• Seppo J Partanen • Anna Sirkiä

- klo 17:30 (18:30) Tauko
klo 17:45 (18:45) Kirjailijapaneeli: Seppo J. Partanen, Milla Peltonen, Seppo Konttinen
Raimo Snellman kultajamestari
- klo 18:35 (19:35) Loppupuheenvuorot
Seminaari päättyy
klo 19:30 (20:30) Buffet-illallinen

SUNNUNTAI 26.2.2023

- klo 8–10 Aamiainen
klo 10:10 Laiva saapuu Helsinkiin
- Seminaaripuheenjohtajana toimii Pentti Hongisto ja matkajärjestelyistä vastaa Jutta Vehviläinen. Toivotamme sinut lämpimästi tervetulleeksi mukaan, risteilyllä nähdään!
- Olemme saaneet laivayhtiöltä jatkoaikaa ilmoittautumisille 15.1.2023 asti. Paikkoja on kuitenkin rajoitetusti, joten ilmoittauduthan mahdollisimman pian varmistaaksesi paikkasi.
- Ilmoittautumiset olisi hyvä tehdä ensisijaisesti sähköpostitse. Kerro viestissäsi osallistujien: nimi, syntymäaika, mahdollinen LKL:n jäsennumero, hyttiluokka sekä kansalaisuus. Ilmoittautumisen yhteydessä saat maksutiedot viitenumeroineen. Ilmoittautuminen on sitova ja mahdolliset peruutukset tulee tehdä viimeistään 15.1.2023 mennessä.
- Huomioithan että perjantain päiväseminaariin tulee ilmoittautua erikseen, joten mainitsethan tästä varausta tehdessäsi. Päiväseminaari 5 € (jäsen) / 10 € (ei jäsen).

Hinnat per henkilö	jäsen / ei jäsen	hyttivaihtoehto
Seaside Standard A	138 € / 148 €	4 henkilöä
Seaside Standard A	148 € / 158 €	3 henkilöä
Seaside Standard A	168 € / 178 €	2 henkilöä
Seaside Standard A	228 € / 238 €	1 henkilö

Hinta sisältää risteilyn valitussa hyttiluokassa, seminaarin sekä ohjelman mukaiset tarjoilut (2 x Viking Buffet -illallinen ruokajuomineen, 2 x meriaamiainen, kokouskahvit ja hedelmiä).

Ilmoittautumiset 15.1.2023 mennessä: Jutta Vehviläinen • jutta.vehvilainen@gmail.com • p. 040 7279 309

Muutokset ohjelmaan mahdollisia.

KANSIKUVA

*Hippusia ripustettu,
ompi kuusen oksilla!*

*Hyvän Joulun toivotus ja
kuva: Antti Vaarala*

LKL ry komppaa

Lapin Kullankaivajain Liitto Ry:n jäsenlehti

ISSN 2490-1776 (painettu)

ISSN 2490-1784 (verkkojulkaisu)

45. vuosikerta

Ilmestyy 4 kertaa vuodessa

Vastaava päätoimittaja:
Kai J Rantanen

Toimitus:
Lapin Kullankaivajain Liitto ry
PL 86, 99871 Inari

Ilmoitushinnat:

1/1 s. 312 € (2. kansi)

1/1 s. 240 €

1/2 s. 162 €

1/3 s. 108 €

1/4 s. 84 €

Graafinen suunnittelu ja taitto:
Liisa Hertell, LH Viestintä

Paino: Kirjapaino Hermes Oy
Tampere

TÄSSÄ NUMEROSSA

- 4-5 Pääkirjoitukset
- 6-7 Jäsenmaksuista
- 8-11 Kullankaivajien pikkujoulut Oulussa
- 12-13 Kesän kultakiset
- 14-17 Arvioita saamelaiskäräjälakiin ja alkuperäiskansaoikeuteen liittyen
- 18-20 Tankavaaran oma Kasper tuo kesäisin iloa niin turisteille kuin kultaväelle
- 21-25 Palsin iskuryhmän matkassa – Kuurausta kultareitillä
- 26-27 Esitys kaivosmineraaliverosta lausuttavana
- 27 Merkkipäivät
- 28-30 Tamanrassetin kultavaltauksella
- 30 Vuosiraporttien toimituspyyntö
- 31 Härkäselän välivarastointialueen järjestys

LKL:N HALLITUS

Puheenjohtaja:
Marko Touru, Tankavaara
puh: 040 744 1710
info@tankavaara.fi

Esko Orava, Sinettä
puh: 0400 323 433
esko.orava@suomi24.fi

Varapuheenjohtaja:
Ami Telilä, Lemmenjoki
puh: 050 3073 248
amililä@gmail.com

Hannu Raja, Jalasto
puh: 050 365 6570
hannu.raja@netikka.fi

Sihteeri:
Kai J. Rantanen, Inari
puh: 040 774 6773
mullin.mallin@gmail.com

Anurag Lehtonen, Ruovesi
anurag.lehtonen@gmail.com

Jutta Vehviläinen, Rovaniemi
puh: 040 727 9309
jutta.vehvilainen@gmail.com

LKL:N PANKKITILIT

Jäsenmaksutili: FI45 2177 3800 0049 77

Jäsenmaksu 2022: täysi-ikäiset 28,00 €, nuorisojäsen 14,00 €, liittymismaksu 12,00 €

Muut maksut: FI95 1201 3000 1031 83

JÄSENASIAT

Lapin Kullankaivajain Liitto Ry
PL 86, 99871 Inari
puh. 0400 836 500
s-posti: info@kullankaivajat.fi
kotisivut: www.kullankaivajat.fi

Vanha kullankaivaja hunningolla

LYRICS

Palaan vieraalta puroilta ja mietin miten vaikeaa ois vironomaisille selittää, että mull'ei oo valtausta.

Ja miten vaikee ois selittää, kuinka esiintymän pitoisuus laimenee. Kolkyt vuotta samojen valtauspaalujen välissä, kultakiimani sinne kadotin. Purolla vieraalla sen löytyvän halusin.

Ja mä mietin kuinka mä vaskailin, kuinka karttasovelluksessa jo mobiilissa sut halusin. Otin tietoisien riskin, kun pruuvailin. Vanha kullankaivaja hunningolla. Kullankaivaja hunningolla.

Seison kämpän nurkalla kauan, ja kuulen kuinka mönkijä pörisee. Ei naapuri alkanut rännittää vielä eilenkään, vaikka siitä juuri puhuttiin.

Käännetyt kuntat peitin nästiti, enkä tahdo siellä enää pruuvailla. Rännipukit ojan varressa pilkottaa, en usko että on enää talvi kaukana. Vaikk'ei oo vielä pakkasta.

Ja mä mietin kuinka mä vaskailin, kuinka karttasovelluksessa jo mobiilissa sut halusin.

Otin tietoisien riskin kun pruuvailin. Olin kohmaäijä hunningolla.

Syksyllä irtisanoin 2/3:a kaivoksen henkilöstöstä ja annoin niille kultaisen kädenpuristuksen. Eli rakastettulani loppui loma ja poitsulla alkoi koulu. Jäin pitkästä aikaa taas yksin kämpälle kaivuhommia jatkamaan.

Kovasti oli kaivettu koko kesä ja kuivan kesän vesijärjestelyt oli vielä teettäneet lisätöitä, mutta ei ollut oikein kultajumala hymyillyt. Lähinnä irvisteli. Pitihän se resetoita emolevyn bios. Tai ei se tietenkään mikään pakko olisi ollut, mutta särvin nyt kuitenkin kämpän pöydän ääressä

pari iltaa psykoosivettä ja meteoriittilimpkskaa ja kattelin sitä tunturin rinnettä vaihteeksi vähän toisesta perspektiivistä. No, kolme iltaa.

Hoksasin yhtäkkiä, että olin hoksaamatta ollut 30 vuotta tätä samaa puronpätäkää kaivamassa. Koitin miettiä sen maiseman ihan ylösalaisin. Että miten ne maat oli maanneet ennen jääkautta ja sen jääkauden jälkeen. Miten ne **Ranttilan Niilon** aina yhtä innostuneesti kuvailemat Suurten Virtojen ajat olivat myllertäneet tunturinrinteitä parikilometrisen mannerjään sulaessa pois. Yritin löytää jotakin logiikkaa siihen mistä se kulta on tullut, minne se on mennyt ja missä se käy pyydykseen.

Asiat eivät vain loksahaneet kohdalleen, eikä missään tuntunut olevan järkeä.

Yksi asia johtaa yhteen ja toinen toiseen. Löysin itseni aina uudestaan ja uudestaan selaillemasta karttasovellusten laserkeila-aineistoja ja ortoilmakuvia. Zoomailemasta salaa isompia ja pienempiä kukkuloita ja vieraista puronvarsia. Silmät jäivät aina kiinni yhden tavoittamattomalta vaikuttavan puron kurveihin ja mutkiin.

Pupillit laajenevat ja kurkkua kuivaa, on välillä nielaistava. Uppoan kullankeltaisiin unelmiin uudesta elämästä neitseellisen puron varrella, kaukana paha maailma ja arki. Hoidettaisiin vanhan paikan maisemointi ja muut jälkihoitotoimenpiteet kuten aikuiset ja säilytettäisiin hyvät muistot. Jättäisin tarvittaessa vaikka koko vakuusmaksun vanhalle paikalle, jos siitä eroon pääseminen olisi siitä kiinni.

Jälkeenpäin joskus sattumalta ohi kävellessäni hymyisin vanhalle paikalle ymmärtäväisesti.

Aamukahvilla radiosta alkoi keinnua Erin Anttilan 'Vanha nainen hunningolla'. Kadutti koko psykoosiveden aikaansaama hulluuntuminen ja epärealistiset ajatukset ja olisiko uuden kaivoslain alainen rännittäminen kuitenkin muutaman kaivuukauden jälkeen banalisoitunut normaaliksi valitusuhan alaiseksi puurtamiseksi.

Lompsin pää painuksissa ja nulpoposillani vanhalle montulle. Hävetää ja on pikkuisen itkuinen olokin – voi tosin johtua ankarasta visioimisestakin iltaisin. Mitä se minäkin muka, vanha mies. Olisiko minusta edes ollut siellä pohjakallioon saakka kaivamaan. Jokin tutussa maisemassa on vähän eri kulmalla ja alan katella kaikkea uusin silmin. Joku meteoriittilimpkskan esiinnostama anomalia valtauksen sillä nurkalla, jota olen kaihtanut tai vältellyt pian 15 vuotta, alkaa mietityttämään.

Päivän aikana puran rännit ja raijiaan ne iskemättömän pankin laitaan.

Uusi kipinä kaivuun löytyy heti ensimmäisestä koevaskauksesta juuri ennen ensilumen satamista.

MULLIS'

Petteri Punakuono – perinteistä, eettistä ja ekologista?

Poro on parasta, kuului takavuosien slogan aidon pohjoisen luonnonlihan puolesta. Viime vuosina mainospuheisiin on ilmestynyt vielä ripaus maailmanparanusta: Poro on paitsi maukasta, myös eettistä ja ekologista.

Porotalous on kuitenkin tänä päivänä tehokarjan kasvatusta. Melkein koko porokarja on talvet suurissa aitauksissa keinoruokinnassa. Helsingin yliopiston Kilpisjärven biologisen aseman johtaja kirjoitti, että porojen ylilaidunnus on Lapin tunturiluonnon suuri uhkatekijä. Professori on turhaan yrittänyt herätellä poroväkeä, Saamelaiskäräjiä ja luonnonsuojelujärjestöjä keskusteluun ongelmasta.

Saamelaiskäräjähän ei tunnetusti juuri peiliin tuijota, vaan syyttää kielen, kulttuurin ja perinteisen poronhoidon vaarantamisesta matkailua, kullankaivua, kaivostoimintaa, ohjelmalveluita, metsähakkuuta ja ylipäätään kaikkia elinkeinoja, joissa on tarvetta maankäytölle.

Poroille talviruokintaan käytetään säilörehua ja kuivaheinää sekä lisäksi esim. jäkälää, jota poronhoitoalueilla ei enää kasva. Sitä kul-

jetetaan siis rekoilla Oulun seudulta ja Keski-Suomesta, jolloin yhden rekan edestakaiseksi matkaksi voi tulla 500–1 200 kilometriä. Rehuja poroille syötetään noin 45 miljoonaa kiloa vuodessa. Lisäksi porojen hoidossa käytetään nykypäivänä moottorikelkkoja, mönkijöitä ja helikoptereita. Kuitenkin Saamelaiskäräjät ja paliskunnat valituksissaan vetoavat perinteisen poronhoidon vaarantumiseen. Itselteni on kyllä muodostunut hyvin erilainen käsitys perinteisesti tehdystä poronhoitotyöstä.

Olisikohan aika päättäjien, KHO:n ja käräjäoikeuksien selvittää ja muodostaa kanta siitä, mitä tarkoitetaan perinteisellä poronhoidolla ja mikä ero sillä on nykyisen kaltaiseen tehokarjan kasvatukseen sekä miten nämä muut kunnille ja valtiolle verotuloja tuottavat elinkeinot ovat vaaraksi tälle suurimmalta osin veronmaksajien rahoilla ylläpidettävälle porotalouselinkeinolle.

Kaikille kullankaivajille toivotan jaksamista sekä iloista Joulua!

Tavataan Kultaristeilyllä ja jatketaan keskustelua.

MARKO TOURU

LKL:n jäsenmaksu 30 euroa vuodelle 2023

Jäsenmaksua ei tarkistettu, vaan korotettiin

Lapin Kullankaivajain Liiton jäsenmaksu vuodelle 2023 korotettiin hallituksen esityksen mukaisesti vuosikokouksen päätöksellä 26.3.2022 kahdella eurolla 30 euroon ja liittymismaksu samoin kahdella eurolla 14 euroon. Jäsenmaksumäärien korotusta vuosikokoukselle esittänyt hallitus pitää päätettyjä korotuksia maltillisina.

Kullalla maksettaessa jäsenmaksun määräksi vahvistettiin 1,0 grammaa Lapin kultaa.

Alle 18-vuotiaan nuorisojäsenen jäsenmaksu on 15 euroa eli yhdistyksen sääntöjen mukaisesti puolet vuosikokouksen vahvistamasta jäsenmaksusta. Nuorisojäseniltä ei peritä erillistä liittymisjäsenmaksua.

Vuoden 2023 jäsenmaksun saa maksaa 1.1.2023 omatoimisesti alla olevien ohjeiden mukaisesti.

Tarkista jäsenmaksutilanteesi Prospäkkärin osoiteprintistä

Maksetut jäsenmaksuvuodet on printattu takakannen osoiteprinttiin kahden vuoden seurantajaksoilta. Saapuneet maksut on merkitty jäsenmaksuseurantaan viimeisimmän maksamatta olevan jäsenmaksun mukaisesti.

Merkintä v. -21 / -22 maksettu tarkoittaa, että sinulla on kaikki jäsenmaksusi vuoteen 2022 saakka maksettuina. Merkintä v.-20 / -21 maksettu puolestaan sitä, että sinulla on jäänyt vuosi 2022 tai joku sitä aiempi vuosi välisistä maksamista, ja v.-19 / -20 maksettu kahta rästiin jäänyttä maksua ja yhdistyksen sääntö-

jen 11. §:n mukaan sitä, että jäsen katsotaan hallituksen päätöksellä yhdistyksestä eronneeksi.

Maksa 30 euroa jokaiselta puuttuvalta vuodelta LKL:n jäsenmaksutilille Nordea **FI45 2177 3800 0049 77**. Kansainvälisessä pankkiliikenteessä tilin SWIFT-osoite on NDEA-FIHH.

Muista käyttää viitenumerona jäsennumerosi, joka on nimesi yläpuolelle merkitty numerosarja jäsenlehden takakannessa. Löydät saman jäsennumerosi myös jäsenkortistasi.

Viitemaksujen viestit eivät tule perille

Viitteellisen maksun viestikenttään kirjoitetut viestit eivät välity jäsenmaksusuorituksia perkaavalle liiton rahastonhoitajalle. Rahastonhoitajan selvännäkiäjä kyvyt eivät aina myöskään riitä avaamaan yhdellä pankkisuorituksella ja jonkun asianosaisen viitenumerolla maksettujen jäsenmaksujen takana vellovia ihmis- tai vanhemmuussuhteita.

Näissä erityistapauksissa jättäkää mieluummin se viitenumero kokonaan pois ja kirjoitakaa maksun viestiosioon selkeästi tieto siitä, kenen jäsenmaksuja suorituksella kuitataan.

Sponssaa, rappaa pottiin, lyö nokkiin tai anna almu

Voit lisätä jäsenmaksun yhteyteen haluamasi summan liiton toiminnan tueksi ilman mitään erillisiä toimenpiteitä. Hallitus ei esitä jäsenmaksun 2023 yhteydessä maksettaville vapaaehtoisille kolehtisuorituksille erillisiä kohteita. Hallitus päättää näiden lahjoitusvarojen koh-

Pumppuasema uuden koemontun reunalla. Tietokirjailija Seppo J. Partanen nukkui Kokko-Heikin kämpällä kiepissä samaisen pöytälevyn päällä Miessin Kuvernöörin Heikki Pihlajamäen 65-vuotisjuhlien jälkeen syksyllä 1984.

dentamisesta erityispanostusta vaativien akuuttien tarpeiden rahoittamiseen. Perinteisiä painopistealueita ovat olleet edunvalvonta, jäsenetuvallaukset ja kulkuyhteyksien ylläpito.

Jäsenmaksujen yhteydessä saatiin tilikaudella 2022 tukieuroja 4 187,18 euroa ja lisäksi taloudellisesti merkittävä romurautalahjoitus.

Kultainen kiitos ihan kaikille vuoden 2022 jäsenmaksunsa maksaneille ja erityiskiitos silmiin katsoen niille, jotka lisäsivät vielä erillisen vapaaehtoisen kolehdin jäsenmaksunsa yhteyteen!

Maksa omatoimisesti

Omatoimisen jäsenmaksusuorituksen autuudesta muistutellaan pitkin kevättä, mutta loppukeväästä postitetaan sitten kuitenkin myös paperinen jäsenmaksulappu kaikkein kovakorvaisimmille jäsenille. Omatoimisesta maksuseurannasta ja jäsenmaksujen hoitamisesta koituu liitolle merkittäviä kustannussäästöjä, joten kannustamme kaikkia olemaan hyvämuistisia ja viitseliäitä.

Keväällä 2022 ilahduttavan moni liiton jäsenistä oli hoksannut maksaa jäsenmaksunsa omatoimisesti. Silti toukokuun lopussa oli vielä lähes 2 300 jäsenmaksua väärässä digilompakossa.

Jäsenmaksulappujen printtaus ja postitus näille viimeisille mohikaaneille maksoi liitolle sellaisen rahat 3 300 euroa.

Vaikka rahastonhoitaja henkilökohtaisesti ei olekaan ihan huumassa koko maailmankaikkeuden digitalisoinnista, niin tämänkaltaisissa itseään täydentävissä ekosysteemeissä sen hyödyntämisessä ollaan asian ytimessä.

Jäsenmaksujen laskutukseen olisi upponnut yli 5 300 euroa, mikäli se olisi hoidettu heti vuodenvaihteessa kaikille jäsenille erikseen postitettavilla maksulapuilla.

seen postitettavilla maksulapuilla.

Nyt tuokin säästynyt kolmetonnin on voitu käyttää johonkin yhdistyksen, jäsenistön ja Lapin kullankaivuperinteen jatkuvuuden kannalta hyödyllisempään asiaan, kuten lakiteknisen konsultoinnin tilaamiseen tai uuden kaivalueen hankintaan jäsenistölle.

Jäsenkortti Prospäkkärin 1/2023 välissä

Samaa optimointiperiaatetta käyttäen jäsenkortit on ruukattiin liitteistä kaivukauden korvalla ilmestyvän jäsenlehti Prospäkkärin kakosnumeron väliin. Tällä menettelyllä säästetään postituskuluissa ja saatiin mahdollisimman monelle uudellekin jäsenelle painotalon printtaama jäsenkortti jäsenen omin, personoiduin tiedoin.

Toisinaan tämä optimointiperiaate ei ole toiminut parhaalla mahdollisella tavalla – joku voisi jopa arvella, että askel ei ole ihan aina lankulle osunut – joten saadun rakentavan palautteen johdosta jäsenkortti 2023 postitetaan kaikille jäsenille jo Prospäkkärin 1/2023 mukana.

KAI J. RANTANEN
rahastonhoitaja

1

Kullankaivajien PIKKUJOULUT Oulussa

Noin 40 kullankaivajaa koontui lauantaiaamuna Oulun yliopistolle. Oikean luentosalin löydyttyä pääsimme aloittamaan ohjelmankin. Aikoinaan suolle rakennettu yliopisto on nimittäin tunnettu sokkeloisesta rakennuksestaan. Tervetulotoivotuksen jälkeen **Jutta Vehviläinen** ja **Hannu Raja** Lapin Kullankaivajain Liiton hallituksesta pitivät liiton kat-

sauksen kuluneeseen vuoteen. Tärkeimpinä asioina oli liiton tekemä edunvalvonta ja talkootyö. Jutta mainosti tulevaa seminaariristeilyä, joka saadaan monien vuosien jälkeen taas pidettyä. Risteilyohjelma on tekeillä ja saamme kuulla siitä lisää lähiaikoina.

Pikkujoulujen mineralogisen lisäyksen toi dosentti **Pekka Tuisku** esitelmällään Lapin kulta- ja platinahippujen ominaisuuksista. Syväluotaavassa esitelmässä perehdyttiin kultahip-

2

pujen ja platinamineraalien syntyyn ja niiden muodostumiseen vaikuttaviin prosesseihin. Tärkeänä lisäyksenä esitelmässä esiteltiin myös tavat, joilla hippuja tutkitaan. Kullankaivajilta saadut kulta- ja platinahiput ovat olleet vuosikymmenien ajan tärkein materiaali hippujen synnyn selvittämisessä.

Esitelmien pidon katkaisivat vierailut Oulu Mining School -tutkimuskeskuksessa (OMS) ja Materiaalianalyysi-keskuksessa (MAKE). Väki jaettiin kahteen ryhmään, joista toinen lähti allekirjoittaneen mukaan MAKE:lle. Keskuksessa tutustuttiin tutkimuslaitteistoihin, joita käytetään hippitutkimuksessa. Vierailun aikana tutkittiin, miltä platinahippu näyttää pyyhkäiselektronimikroskoopissa ja kuinka siitä saa otettua selville sen sisältämät alkuaineet ja kemiallisen koostumuksen. Ohessa vie-

- 1 *Pikkujouluvieraat perehtymässä materiaali analyysikeskuksen pyyhkäiselektronimikroskooppiin.*
- 2 *Allekirjoittanut valitsemassa hyvää paikkaa hipuista analyysiä varten. Tämä on tarkkaa puuhaa.*
- 3 *Minipilot-rikastamoon tutustumassa.*
- 4 *Tutkimuskeskuksen murskaimien toiminta kiinnosti konekaivajia.*

3

4

5

railijat saivat lisäksi nähdä kuinka herkkiä laitteet ovat. Nimittäin eräässä elektronimikroskoopissa jäähtytinneste pääsi loppumaan käynnistäen pienen hälytyksen.

MAKE:n jälkeen ryhmä jatkoi matkaa Oulu Mining School -tutkimuskeskukseen. Esimerkkinä yliopiston pituudesta MAKE:lta OMS-tutkimuskeskukseen tulee noin kilometrin kävely. OMS:lla vierailu keskittyi minipilot-rikastamoon. Rikastamo on kooltaan noin kahdestuhannesosa Pyhäjärvellä sijaitsevasta Pyhäsalmen kaivoksen rikastamosta. Tutkimuskeskuksessa on lisäksi kaivostekniikan ja geokemian laboratoriot sekä opetustiloja.

Tutkimuskeskuksen yhteydessä vierailtiin yliopiston kultahippukokoelmalla, jossa on Lapista löytyneiden kultahippujen näköisvalokuvia.

Vierailujen ja kahvitteletuksen jälkeen **Esther Takaluoma** piti työpajan PuhdasAU-Vesi-hankkeesta. Hankkeen tarkoituksena on pie-

6

7

mentää kullanhuuhdonnasta syntyviä vesistö-päästöjä. Esther tutki kuinka konekaivutyö-maalla flokkausmenetelmä toimii ja kuinka yksinkertaisilla menetelmillä voidaan vähentää vesistökuormitusta. Tulokset ovat olleet hyvin rohkaisevia ja menetelmiä kehitetään edelleen.

Lopuksi teimme pienen yhteenvedon ja annettiin ohjeistus illan ruokailuun keskustan Lapland Hotellin kabinettiin. Tarjolla hotellissa oli perinteiset jouluruuat lappilaisella tyyllillä. Ruokailun yhteydessä vaihdettiin vuoden kuu-lumiset ja nautittiin harvinaisen hyvänmakuis-ta lappilaista pienpanimo-olutta (0,33 l, noin 10 €), joka raikkaudessaan veti vertoja jopa nor-jalaiselle oluelle. Ilta-ruokailun päätyttyä sinnik-käimmät, kullankaivuusta, sen historiasta ja tulevaisuudesta kiinnostuneet, jatkoivat iltaa vielä hotellin aulan puolella valomerkkiin saak-ka.

Kiitoksia jokaiselle osallistujalle, nähdään risteilyllä!

TAPIO SOUKKA

5 *Kaivostekniikan laboratoriossa sijaitseva Split Pressure Hopkinson Bar -laitteisto. Tällä laitteella voidaan simuloida kiven räjäytystä.*

6 *Pitkä rivistö pumppuja jotka hoitavat materiaalin liikkumisen pilotin vaahdotuskennoissa.*

7 *Valmista kuparirikastetta sangoissa.*

Suomen edustusta Puolassa.

Kesän kultakisat

sujuivat hienosti niin kotona kuin maailmalla

SM-kilpailut järjestettiin heinäkuun viimeisenä viikonloppuna. Kisat sujuivat onnistuneesti vanhalla hyvällä rutiinilla ja talkoolaisten rautaisella ammatitaidolla. Mukava oli huomata, että osanottajia oli nyt hieman enemmän viime vuosiin verrattuna.

Kilpailut toimivat hyvänä kenraaliharjoituksena siten seuraavan vuoden Euroopan Mestaruuskilpailuja varten, jotka meillä Tankavaarassa järjestetään. Ajankohta on hieman tutusta poiketen jo

Yövaskausta Puolassa.

Suomen kultamitalistit: Marko Touru, Jarkko Turunen ja Kasper von Wuthenau.

toiseksi viimeisellä viikolla heinäkuussa, SM-kilpailut 19.7. ja EM 20.–23.7.2023.

Tänä vuonna maailmanmestaruudesta kilpailtiin Puolassa elokuun puolivälissä. Suomesta saatiin osaa ottamaan hyvä joukko kilpailijoita, tusinan verran. Tankavaaran isäntä **Marko Touru** iloitsee, että kisat oli hienosti järjestetty ja, että järjestäjät olivat rakentaneet myös yli 200 000 euroa maksaneet uudet kilpailualueet. Kelit suosivat lämpötilan hipoessa joka päivä kolmeakymmentä. Ja totuttuun tapaan syöminen ja juominen ei Puolassa juuri kukkaroa rasittanut. Nähtävissä oli, että Puolassakin on todella menossa kasvava kullanhuuhdonta buumi. Onkohan batea-vaskooli laajemmalti Suomessa hieman vieras vaskooli, kun kolmosvoitto lipsahtikin Tankavaaraan – Touru vitsailee.

Naisten sarjan kultamitalin vei Slovakian **Janka Kufferova** ja miehissä kultaa voitti **Thomas Linnarson** Ruotsista. Tarkemmat tulokset ovat näkyvissä WGA:n Facebook-sivuilla osoitteessa www.facebook.com/WorldGoldpanningAssociation.

Ensi vuoden MM-kisaisäntä Etelä-Afrikka oli todella panostanut Puolassa tulevien kisojen esittelyyn sekä matkailun edistämiseen ja varmasti myös herätti monen mielenkiinnon ensi vuoden kilpailuihin. Toivotaan, että saa-

daan Suomestakin iso porukka liikkeelle ainutlaatuisen mahdollisuuden tutustua yhteen Etelä-Afrikan alkuperäisistä kultaryntäysalueista.

Kullanhuuhdontakilpailuja ei kotimaassa eikä ulkomaillakaan pystyttäisi järjestämään ilman mittavaa talkootyötä. Välitämmekin isot kiitokset kaikille kisatalkoisiin osallistuneille ja näemme ensi vuonna jälleen Tankavaarassa.

KUVAT: MARKO TOURU

TEKSTI: KAIJA RYYTTY

Suomen EM-kisojen esittelyilta Puolassa. Kasper kertoo Tankavaaran geologista taustaa.

Etelä-Afrikan kultakisojen esittelyllän ohjelmaa.

ARVIOITA AIHEISTA:

- ▶ Liittyykö saamelaiskäräjälakiin veto-oikeus vai ei?
- ▶ Ovatko alkuperäiskansaoikeudet voimassa saamelaisalueen ulkopuolella?

Lapin Kansassa oli 23.11.2022 haastateltu oikeusministeriön neuvottelevaa virkamiestä **Yrsa Nymania** asiasta. Hänen mukaansa valmisteilla olevaan saamelaiskäräjälakiin ei sisälly veto-oikeutta. Mielestäni Nymanin vastaus suoraan kysymykseen on puolittotuus.

Oma näkemykseni pohjautuu siihen, että olen ollut eri rooleissa Lapin kullankaivajien edunvalvojana ja muun muassa toiminut asiamiehenä noin sadassa hallinto-oikeuden tai korkeimman hallinto-oikeuden valitusasiassa, jotka koskevat kullankaivajien lupa-asioita.

Näkemykseni Yrsa Nymanin vastaukseen on se, että se on taitavasti esitetty puolittotuus. Jos kysytään, että sisältyykö saamelaiskäräjälakiin veto-oikeus, niin oikea vastaus on, että ei sisälly – siitä olemme samaa mieltä.

Jos sen sijaan kysyttäisiin, että syntyykö saamelaiskäräjälain ja muiden lakien yhteisvaikutuksesta tosiasiallinen veto-oikeus lakien tulkinnan kautta, niin vastaus on, että joissakin tilanteissa se syntyy.

Viranomaisen yhteistoiminta- ja neuvotteluvollisuus saamelaiskäräjien kanssa

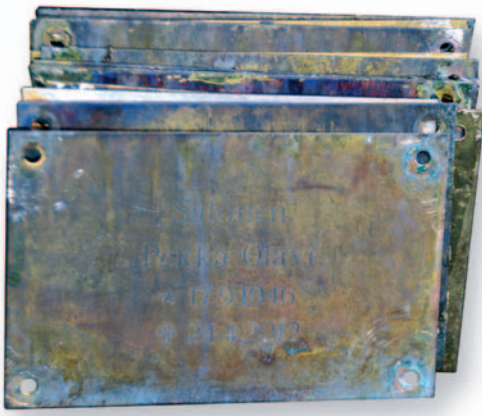
Kysymys saamelaiskäräjien tosiasiallisesta veto-oikeuden sisällöstä eri maankäyttöhankkeissa on keskeinen Pohjois-Lapissa. Asiassa on kysymys eduskunnassa nyt olevan saamelaiskäräjälakiesityksen 9 §:n tulkinnasta, jossa on kysy-

mys viranomaisten yhteistoiminta- ja neuvotteluvollisuudesta muun muassa maan, metsän ja veden käyttöhankkeista. Säännöksen mukaan neuvottelujen pyrkimyksenä on saavuttaa yksimielisyys saamelaiskäräjien kanssa tai saada hankkeelle saamelaiskäräjien suostumus.

Yhtäältä jos neuvotteluissa ei saavuteta yksimielisyyttä tai saamelaiskäräjät ei anna suostumusta esimerkiksi turismia palvelevalle maankäyttöhankkeelle, on syntynyt maankäytöllinen ongelma ja konflikti. Kuka ostaa enää konfliktialueen tuotteita (esim. puuta tai matkailupalvelua)? On syntynyt tosiasiallinen saamelaiskäräjien veto-oikeus käytännön tasolla.

Toisaalta saamelaiskäräjien veto-oikeus voi syntyä myös laintasolla. Tosiasiallinen veto-oikeus voi nimittäin syntyä saamelaiskäräjälain ja muiden lakien yhteisvaikutuksesta lakien tulkinnan kautta. Kysymys on siitä, että mitään lainsäädännöstä ei tulkita yksistään, vaan pykälän (esim. saamelaiskäräjälain 9 §:n) tulkinnassa asiaan liittyvien eri lakien (esim. KPsopimukset 27 art.) vaikutukset yhdistetään siten, että saadaan muodostettua yksi sovellettava normi, jonka perusteella ratkaistaan kysymys siitä, mikä on viranomaisen yhteistyö- ja neuvotteluvollisuuden sisältö kulloisessakin maankäyttöhankkeessa.

Joissakin tapauksissa korkein hallinto-oikeus (KHO) on selvittänyt hankkeen lupamennettelyä siltä kannalta, että onko saamelaiskäräjät antanut ennakkollista suostumustaan hankkeelle, mikä lähestyy kääntäen veto-oikeutta.

*Vanhojen kullankaivajien muistokyltit irrotettui-
na uusimista varten Pyrkyreitten palstan Emäsuo-
ni-muistomerkistä.*

Vapaaehtoinen, tietoon perustuva ennakkolupa edellytyksenä maan- ja luonnonkäytön hankkeelle on siis käytännössä veto-oikeus.

Asia on siis monimutkainen, koska tosiasiallinen veto-oikeus syntyy yhdessä

- a) muiden lakien soveltamisen kautta
- b) kansainvälisten, velvoittavien sopimusten kautta (tärkein tässä KP-sopimus)
- c) Metsähallituksen tekemien linjauksien kautta (maankäytön ohjeet, luonnonvarasuunnitelma)
- d) käytännössä

Saamelaisalueella tämä tosiasiallinen veto-oikeus on jo aiemmin ollut osittain olemassa. Metsähallitus hallinnoi saamelaisalueesta noin 90 prosenttia. Se on jo usean vuoden kysynyt erilaisissa maan- ja luonnonkäytön kysymyksissä Saamelaiskäräjien näkemystä ja mikäli Saamelaiskäräjien näkemys on ollut kielteinen, Metsähallitus lähtökohtaisesti ei ole antanut kyseistä maan- ja luonnonkäytön lupaa. Saamelaiskäräjien näkemyksessä ei ole tarvinnut perustella hankkeen tai hallintoasian vaikutusta saamelaisten kieleen ja kulttuuriin – pelkkä kieltäminen on riittänyt.

Metsähallitus on joissakin maankäytön suunnitteluun liittyvissä prosesseissa, kuten Saamelaisalueen luonnonvarasuunnitelman ja kansallispuistojen hoito- ja käyttösuunnitelman

(HKS) laadinnassa, ottanut käyttöönsä Akwe:ko-prosessin. Se on esitelty kansainvälisesti käytössä olevana osallistamistapana, mutta käytännössä se ainakin Suomessa sovellettavalla tavalla sisältää Saamelaiskäräjien veto-oikeuden.

Akwe:kon laajaan kokoonpanoon kutsutaan kaikki sidosryhmät ja keskustelu maan- ja luonnonkäytön kysymyksistä onkin vapaata. Laajan kokoonpanon ajatukset alistetaan pieneen Saamelaiskäräjien nimeämään ns. Akwe:ko-ryhmän käsittelyyn. Tämä ryhmä ei voi esittää mitään uutta, mutta se voi kiellollaan estää ison ryhmän ja viranomaisten tekemät ehdotukset. Näin on käytännössä käynyt esimerkiksi UK-kansallispuiston HKS-prosessissa, missä lyhyt alueen laidassa oleva matkailupalvelureitti hyväksyttiin prosessissa (sitä ei kukaan vastustanut, eikä argumentoinut sen kieltämiseksi ja se kirjoitettiin sisään uuteen HKS:n), mutta sieltä se poistettiin ennen hyväksymistä Akwe:ko-ryhmän toimesta.

Kun jossakin prosessissa otetaan prosessin menettelytavaksi Akwe:ko, kyseessä on osallistamisprosessiksi naamioitu Saamelaiskäräjien täydellinen veto-oikeus. Epäoikeudenmukaisuuden tunnetta lisää se, että saamelaisten osallistumiskulut prosessiin maksetaan, mutta muiden ei.

Mikäli saamelaisalueen maan- ja luonnonkäytön oikeuteen liittyy muuta lainsäädäntöä, niin tilanne on monimutkaisempi. Esimerkiksi kaivoslain kautta kullankaivaja saa oikeudelleen suojaa, eikä Metsähallituksen ja Saamelaiskäräjien yhdistettykään vastustava näkemys voi estää luvan saantia, jos erikseen yksilöityjä konkreettisia perusteita kieltämiselle ei ole. Silloinkin Saamelaiskäräjät voi vaikeuttaa, hidastaa ja tuottaa yrittäjälle lisäkustannuksia valittamalla.

Vuosina 2012–2022 Saamelaiskäräjät on valittanut noin sadasta kullanhuhdonta- tai ympäristöluvasta. Useimmat valitukset ovat olleet sarjatuotettuja, paljolti samansanaisia dokumentteja – näin siis pienin kustannuksin saadaan tuotettua hidastusta ja kuluja.

Tämän monimutkaisuuden vuoksi jo nyt olemassa olevankin tosiasiallisen veto-oikeuden rajoja on mahdotonta määritellä, sillä siihen liittyy kussakin tilanteessa vaikuttava sektorilainsäädäntö, Metsähallituksen rooli ja se kuinka uskottavasti Saamelaiskäräjät pystyy tosiasiallisen väitetyn haitan (yleensä porotalouteen liittyvä väitetty haitta) todentamaan.

Kiistatonta on kuitenkin se, että jo nyt tosiasiallinen veto-oikeus on olemassa.

Nyt kyseessä oleva lainsäädäntöhanke muuttaa näitä rajoja. Tiedossa on jälleen valtava määrä uusia hallinto-oikeus- ja KHO-tapauksia joissa syntyvät uudet rajat aikanaan selviävät. Saamelaiskäräjille prosessikustannus ei ole ongelma, sillä heidän rahoitustaan on jo aiemmin nostettu sillä perusteella, että he voivat osallistua prosesseihin. Kaivoslain 2011 muuttuessa vuosittaista avustusta nostettiin 150 000 eurolla. Käytännössä nämä ”osallistumisen vahvistamiset” tarkoittavat valittami-

sen resurssien lisäämistä, sillä Saamelaiskäräjät ei ole osallistunut useinkaan itse lupaprosesseihin lainkaan, vaan käyttänyt ainoastaan valitusoikeuttaan. Tämä käytäntöhän tekee pilkkaa koko lupajärjestelmästä, mutta se on tehokasta.

Varmaa kuitenkin on, että uudenlaiset lainkirjaukset laajentavat Saamelaiskäräjien tosiasiallista veto-oikeutta.

Saamelaisten oikeudet eivät rajaudu pelkästään saamelaisalueelle

Alkuperäiskansaoikeuksien soveltaminen on toistaiseksi lähes kokonaan rajautunut saamelaisalueelle. Tämä rajautuminen ei perustu mihinkään lakiin, sillä perustuslain sekä muun muassa KP-sopimuksen takaamat oikeudet ovat voimassa kaikkialla Suomessa.

KKO on tehnyt Soklin kaivoksen ympäristölupaan liittyviä merkittäviä linjauksia täs-

Liiton edunvalvontaa koordinoiva geologi Antti Peronius leppoisaasti lappeellaan Lännen Jukka String Bandin konsertissa Lemmenjoen Pehkosenkurussa syksyllä 2006. Yllättävän monet vastapuolen edustajat eri maan- ja luonnonkäyttöprosesseissa eivät pidä asiamies-Anttia kovinkaan leppoisana.

tä asiasta vuosikirjapäätöksessään (KHO 2022: 38), jossa tulkittiin saamelaiden kulttuuristen oikeuksien olevan voimassa myös saamelaisalueen ulkopuolella Keski-Lapissa.

KHO tutki Soklin asiassa KP-sopimuksen merkitystä saamelaiden oikeuksiin saamelaisalueen ulkopuolella monessa kohdassa päätöstään. Ehkä painavin on seuraava loppupäätelmän osa:

”Korkein hallinto-oikeus kuitenkin toteaa täydennyksenä edellä lausuttuun, että riippumatta asiassa sovellettavasta ympäristölainsäädännöstä saamelaiden oikeus harjoittaa perinteisiä elinkeinojaan, kuten poronhoitoa, on turvattu Suomen perustuslain 17 §:n 3 momentin samoin kuin KP-sopimuksen 27 artiklan nojalla. Tämä oikeus on turvattu riippumatta siitä, aiheutuuko hankkeesta tai toiminnasta saamelaiden oikeuksiin kohdistuva vaikutus saamelaiden kotiseutualueella.”

KHO siis vahvistaa vuosikirjapäätöksessään, että alkuperäiskansaoikeudet kulttuurin ja perinteisten elinkeinojen harjoittamiseen ovat voimassa myös muualla kuin saamelaiden kotiseutualueella. Samalla KHO tulee vahvistaneeksi myös sen, että saamelaisalueen ulkopuolella voi olla sellaisia saamelaisia (esimerkiksi poronhoitajia tai kalastajia), jotka eivät välttämättä ole tai eivät pääse saamelaiskäräjien vaaliluetteloon, mutta joilla on perustuslain ja KP-sopimuksen takaamat oikeuden kulttuurinsa harjoittamiseen saamelaisalueen ulkopuolella.

Päätöksessä ei oteta kantaa siihen, mihin saakka maantieteellisesti ja missä määrin nämä oikeudet toteutuvat. Mahdollisia rajoituksia ovat muun muassa erityinen poronhoitoalue tai lapinkyljen alue. Avoimena on myös se, kuinka alkuperäiskansaan kuulumisen tulee todentaa.

Yhteenvetona totean, että tosiasiallinen veto-oikeus on jo nyt olemassa sekä käytännön muotoaman menettelyn että lainsäädännön soveltamisen kautta. Sen toteutuminen on monimutkainen usean lain ja kansainvälisen sopimuksen sekä Metsähallituksen maan hallinnointiin liittyvä asia. Tosiasiallisen vetooi-

keuden kevytversiona on jo nyt laaja mahdollisuus käyttää päätösten muutoksenhakua hidadeena, mitä jo nyt laajasti Saamelaiskäräjät tekee.

Nämä oikeudet ovat jossakin määrin voimassa myös saamelaisalueen ulkopuolella. Siellä paletti on vieläkin monimutkaisempi ja se syntyy vasta tulevien oikeustapausten kautta. Ratkaisevaa saamelaisalueen ulkopuolella tulee olemaan alkuperäiskansaan kuulumisen todentaminen ja kulttuurisesti merkittävän haitan todentaminen.

Maan- ja luonnonkäytön vastustuksen motiivi

Olen vuosien ajan ihmetellyt, miksi Saamelaiskäräjät lähtökohtaisesti ja kaavamaisesti vastustaa kaikkea maan- ja luonnonkäyttöä (pois luki porotalous, miltä taas puuttuu kannattavuus). Tämä outo linjaus heikentää myös saamelaisen väestön mahdollisuuksia elää saamelaisalueella ja on kiihdyttänyt sen poismuuttoa. Toimenpiteiden ansiosta toimien perusteluna käytetty saamelaiden poismuutto ei siis ole vähentynyt, vaan se on lisääntynyt näiden toimien vuoksi.

Olen vakuuttunut, että taustalla on toive saada Lappiin jonkinlainen versio Norjan Finmarkenin järjestelmästä, missä poronhoitoalueella kaikki toimialat maksavat korvausta porotaloudelle – tätä nimitetään kompensatioksi. Menettely on ollut taloudellinen menestys saamelaisille poronmistajille ja useissa paliskunnissa kyseisen kompensatian arvo on paljon perinteistä lihantuotantoa ja perinteisiä tukia suurempi sekä elämisen tapaan merkittävästi vaikuttava. Tätä ns. kompensatiota maksetaan paliskunnalle usein myös sellaisissa tilanteissa, että mitään tosiasiallista vaikutusta poronhoitoon ei ole. Järjestelystä on muotoutunut siis eräänlainen yleinen suojelurahajärjestelmä.

Inarin kunnan Törmäsen kylässä,
10.12.2022

ANTTI PERONIUS
FM (geologi)

Kasper valmistaa sormusta kojullaan.

Tankavaaran oma Kasper tuo kesäisin iloa niin turisteille kuin kultaväelle

Monelle Tankavaaran kävijälle on varmasti tullut tutuksi geologi **Kasper von Wuthenau**. Kasper on vierailut Lapissa jo toisikymmentä vuotta ja hän järjestää niin opastettuja retkiä kultavaltauksille kuin myös kieroksia Kultamuseossa. Kesäisin Kasperin tapaa kojullaan Tankavaaran Kultakylässä Nuggetin aukiolla, jossa hänellä on myynnissä paljon eri-

laisia mineraaleja, kiviä, kultaa sekä miehen omia Kelokoru-kulta- ja hopeakoruja.

Kasper kertoo, että hän oli jo pienenä poikana kiinnostunut kivistä ja mineraaleista. Innostus veikin miehen myöhemmin geologian opintoihin ja hän ryhtyi opintojen ohella tekemään työtä keräten kiviä, myyden niitä sekä toimimaan jälleenmyyjänä kivi- ja korualalla.

Tie Lappiin sai alkunsa kiinnostuksesta pohjoiseen sekä luonnon parissa elämisestä

Kasperin luettua erähenkisiä seikkailukirjoja kuten **Jack Londonin** tuotantoa. Niin kutsuttu Big North tuntui kutkuttavan mielessä ja mies pääsi viettämään kaksi vuotta alan töissä Huippuvuorilla asti. Valmistuttuaan opinnoista Kasper luki kirjaa Euroopan kultamaista ja näki kuvan yhdestä hienoimmista kultahipuista, joka oli löytynyt Morgamojalta Lemmenjoen tienoilla. Hän kuuli ystävältään paikasta nimel-

tä Tankavaaran Kultakylä sekä tarinoita kullanhuhdonnan yhteisöstä Lapissa sekä kullanhuhdonnan kilpailuista. Niin ajatus lähti eteenpäin ja Kasper lähti kohti Tankavaaraa vuonna 1989.

Alussa Kasper puhui vain hieman ruotsia sekä luonnollisesti englantia. Kun Eskelisen linja-auto tiputti hänet keskellä erämaita Tankavaarassa, hän tunsi itsensä hieman eksyneeksi.

Kukaan ei tuntunut puhuvan edes englantia ja Kasper oli jo kääntymässä takaisin kotimatalle, kun sattumalta paikallinen kullankaivaja **Simo Sällilä** tuli juttusille, puhuen sujuvasti englantia. Simo vei Kasperin tutustumaan kultavaltaukselle nimeltä Säkäkulta, joka tunnetaan nykyisin jo mainetta keränneenä AuRum-valtauksena aivan Kultakylän läheisyydessä. Nykyiseltä AuRum-valtaukselta löydettiin hiljattain (2019) Tankavaaran historian toiseksi suurin kultakimpale sekä Lapin ensimmäinen timantti.

Luontoretkellä vieraitten kanssa Tankavaaran Koiranjuomalammella.

Kasperin Kelokoru-kauppa Nuggetin aukiolla.

Kasper pääsi oppimaan vaskausta sekä kullankaivua ja oppi hän muutamia sanoja suomekin – heti alkuun voimasanoja kuten “perkele”, Kasper kertoo hyväntuulisesti. Kasperin elämä Tankavaarassa alkoi hiljalleen muotoutua ja alkuaikoina hän vietti usean kesän asuen kultavaltauksella teltassa, oppien Lapin kullasta sekä suomenkieltä, jota hän puhuuikin jo nykyisin sujuvasti ja huomattavasti paremmin kuin ruotsia. Kasper muistelee kiitollisuudella matkan varrella tapaamiaan ihmisiä, jotka tutustuttivat hänet kullankaivuperinteeseen Suomessa.

Ensimmäisinä kesinä Suomessa Kasperilla oli vain vähän rahaa ja hän huomasi aina Kultakisojen aikaan, että Tankavaarassa oli myös mineraali- ja korukauppiaita. Kerran hän toi hieman omia tuotteitaan esille ja sittemmin vuokrasi silloiselta Kultakylän pitäjältä **Kauko Launoselta** pienen kojun pidemmälle ajalle perustaen siihen oman kulta-, koru- ja kivikaupan. Vielä nykyiselläänkin Kasperilla toimii Kelokoru-kauppa Tankavaarassa.

Kelokoru-mallisto muodostuu nimensä mukaisesti kelopuun uumiin valutetusta sulasta kullasta, jolloin metalliseen materiaaliin muodostuu jokaisen eri puukappaleen uniikkeja muotoja. Kasper käyttää töissään Lapin kullataa, johon on lisätty hieman kierrätettyä kupaa-

ria ja hopeaa, koska kulta on sen verran pehmeää, että se tarvitsee vahvistusta muista metalleista. Lisäksi mies valmistaa jonkin verran hopeakoruja. Kaula- ja korvakorujen lisäksi hän tekee esimerkiksi sormuksia. Hauska idea on löydetyistä kultahipuista saada oma muisto korun muodossa, jonka Kasper taidolla valmistaa.

Uutena aluevaltauksena Kasper on lähtenyt kehittämään myös lehtikullan valmistusta ja myyntiä eettisestä Lapin kullasta. (Kts. juttu lehtikullasta ja kultaajamestari **Raimo Snellmanista** Prospäkkäri 3/22). Tulevaisuudessa mies haluaa painottaa työtään yhä enemmän sertifioidun Lapin kullan tuotantoon sekä yhteistyöhön saksalaisen lehtikullan valmistajan Schiefer & Co:n kanssa. Tuotantoketju Lapin lehtikullasta alkaa siitä, kun Tankavaaran kulta erotellaan Kasperin toimesta sulatusta vaille valmiiksi ja lähetetään sitten Saksaan jälkituotantoon.

Mukavat muistot kesäisinä iltoina Nuggetin-aukiolla ystävien kesken jatkuvat edelleen. Nuotion ääressä Kasper nauttii kitaran soittamisesta sekä laulamisesta. Paikalla olijat saavat aina kuulla kappaleen Lumikenttien kutsu ja Kasper on myös kirjoittanut oman sävelmän nimeltä Lapland, joka kertookin miehen matkasta Lappiin ja kullan pariin.

TEKSTI: KAIJA RYYTTY

MYYTÄVÄNÄ

Kullanhuuhdonta-alue

Lemmenjoella Ruihtuäytsin latvalla

Alueella 2002 rakennettu talvilämmin höylähirsikämppä, vesipumppu ja muita lapiokaivuvälineitä, polttopuuta aurinkopaneeli, moottorisaha, ym. tarvikkeita. Kaivulupa voimassa vielä 9 vuotta.

Tiedustelut puh. 0400 182964

Palsin iskuryhmän matkassa

Kuurausta kultareitillä

Aikataulut eivät aina kohtaa, kun liitto järjestää talkoita, joten saimme luvan pitää omat pienet siivoustalkoot Karuoja kakkosella. Se on ainoastaan liiton jäsenten käyttöön tarkoitettu kämpä Lemmenjoen Jäkäläpäällä.

Sari oli kaksi vuotta sitten käynyt ja todennut, että paikka kaipaisi hiukan naisen käden jälkeä. Ajatuksena oli kämpän siivous ja perään pieni vaellus, mukaan saimme Hipun, Palsin iskuryhmä oli valmis.

Jäimme Ravadaksen putouksella veneen kyydistä. Mahavat veden pauhut!

Rauhallista oli, vastaan tuli vain koppeloemo, joka suojeli maassa vipeltäviä poikasiaan.

Rinkat selkään ja kohti Lemmenjoen kultamaita!

Putouksilta lähtiessämme kiipesimme rappuset ylös ja vasta sieltä merkitylle reitille. Tätä kautta mentäessä säästyy mäessä hengenahdistukselta. Törmäsimme poro-raukan raatoon, onneksi se ei ollut veden äärellä. Pysähdyimme päivätuvalla, teimme kevyen ruuan ja jatkoimme merkitsemätöntä polkua kohti Karuoja.

Kämpällä

Perille päästyämme siivousvälineetkin olivat **Mulliksen** mukana jo tulleet. Ensimmäisenä siivottiin tietenkin sauna, näin pääsimme päivän päätteeksi itse puhtaaseen saunaan, kyllä tuli hyvät löylyt!

Nukkumaan menimme vesisaateelta ja ukkoselta suojaan siivoamattomaan kämppään, sängyt oli pakko peittää peitoilla, niillä oli talven aikana vieraillut hiukan pienempiä majoittujia.

Varustevalinnat eivät aina osu kohdalleen, makuupussiemme lämpöarvot olivat yli -30°C , ulkona päivällä mittari hipoi $+30^{\circ}\text{C}$:sta. Tarkeee!

Mökki on niin harva, että jokaisesta rakosesta tuli hyttysiä, ei auttanut hyttysshatut, oli kuuma, ei voinut olla makuupussista ulkona, innää joka suunnassa... Neljältä luovutimme ja lähdimme pystyttämään teltaa, sinne eivät hyttyset päässeet. Suosittelen varusteisiin mukaan sängyn yli vedettävää hyttysverkkoa, ainakin tuolle kämpälle.

Aamulla kannoimme ulos kaikeksen minkä kämpästä irti saimme. Hyödynsimme kelpaavan: puhtaat pussilakanat saivat uuden käytön patjojen suojina. Pölyt pöllytettiin peitoista, ne saivat jäädä. Pöytien pinnat hinkattiin desinfiioivilla pesuaineilla. Lattia kuurattiin kontaten, nyt on puhdasta. Ainut miinus oli matto, joka oli naulattu lattiaan, mutta sitäkin puhdistimme parhaamme mukaan. Astiat tiskattu, pakattu laatikkoon, näin säilyvät puhtaina ja kävijöiden mukava käyttää. Kämpä on hyvin varusteltu kaasuhellalla ja kattiloilla.

Jatkossa kämpältä ei löydy sinne jätettyjä säilykkeitä. Kaikki viimei-

Puhdasta tuli! Astiat pysyvät puhtaina kun ne pidetään laatikossa.

Kaikki järjestyksessä, työkalut omilla paikoillaan.

sen käyttöpäivämäärän jo viisi vuotta sitten saavuttaneet tuotteet on hävitetty. **Toivottavasti kukaan ei niitä sinne jatkossakaan varastoi, vaan jättää kämpän siihen kuntoon kuin se oli sinne mennessäänkin.**

Pihan siivous alkoi raivaamalla vanhat risat pressut pois, keräämällä lapiot, kanget ym. tarpeelliset työkalut rojukasasta niille varatuille paikoille. Jatkossa rännejä, kumimattoja, rihoja, vesiletkuja löytyy kodan takaa. Saimme pakan paksua pressua, josta tuli hyvä suoja laavulle. Nyt on mukava istua ja keittää vaikka nokipannukahvit. Ruuanlaittoon löytyy myös muurikkapannu. Vaskoolit odottavat kultasaa- liita.

Vielä jäi aikaa ja intoa sen verran, että teimme kulkureitin saunalta kotapadalle. Helppo hakea kuumaa vettä, pysyy jalat ja lattiat puhtaana. Tähän saimme materiaalit kattotalkoiden purkutavaroista, joista loput taapeloiimme kämpän taakse. Ulkopöytä sai uuden levyn pintaan.

Jäihän sitä aikaa myös kullankaivulle. Tulos ei ollut mitenkään sykähdyttävä, jotain kuitenkin saatiin pulloon talteen. Kämpältä löytyy muuten myös riippumatto ja lepotuoli, joten mahdollisuus rentoutumiseenkin.

Oli aika jatkaa matkaa

Kiipesimme lentokentälle katsomaan kirjastoa, sieltä alas tullessa pääsimme tutustumaan Kokon kämppään. Jatkoimme edelleen Savotalle, jonne jätimme rinkat parkkiin. Kello oli niin vähän, että päätimme vielä tehdä piston Pihlajamäkeen, jossa saimme kuunnella tarinoita hyvistä kulta-ajoista.

Takaisin Savotalle, yöksi ystävämme saunakamariin.

Helle jatkui, lähdimme aamusta kohti **Karhu-Korhosen** kirjastoa. Jossain välissä kuulimme, kun porokello kilkutti kaukana. Pakenimme paikalta, poroon törmääminen olisi tien- nyt melkoista parma-myrskyä. Matkamme jatkui vastapuolelle tervehtimään kullankaivajia. Ilma oli painostavan kuuma, eikä pieni ukkoskuuro juurikaan keliä viilentänyt. Yön

Hippu löysi kirjaston seinältä kullansukelluskuvansa, totesimme hänenkin olevan jo historiaa.

nukuimme hyvin viileässä mökissä.

Matka jatkui Petronellan kukkuloiden välistä kohti Morgamojan varaus-/autiotupaa. Perille päästyämme kävimme viilentymässä joella.

Tapasimme uusia jäseniä kaivamassa Kotaojalla, tämä liiton valtaus on nimeltään

Nurkanvaltaus. Koska uudet kaivajat eivät olleet osuneet kultasuoneen, päätimme antaa Karuoyalta löytyneen putken innokkaimmalle kaivajalle.

Seuraavana aamuna lähdimme laskeutumaan hengenahdistuksen mäkeä ja vielä viimeinen koukkaus Lemmenjoen kullan löytöpaikalle. Aika mahtava kuru!

Laskeuduimme Kultahaminaan, jossa lepäsimme LKL:n autioituvalla. Siivousinto oli jäänyt päälle, samalla laitettiin sekin kämpä kuntoon niillä tarvikkeilla mitä oli tarjolla. Vene saapui sovitusti satamaan ja lähdimme kotimatalle.

Vieraanvaraisuutta, kiitokset.

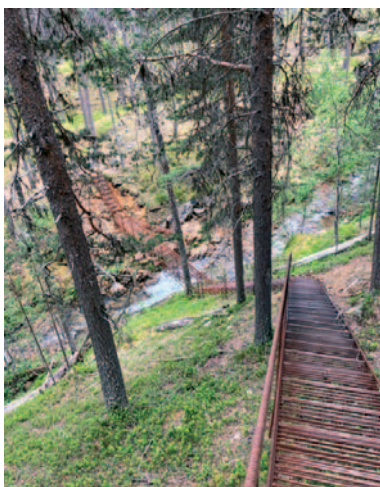
Matkalla pientä välipalaa, kertaus on kaiken a ja o.

Mitkä maisemat, silmä lepää. Näillä helteillä on huolehdittava hyvin nesteytyksestä.

Uudet kaivajat olivat antamastamme putkesta niin onnellisia, että saimme vastalahjaksi kaksi pulloa rommia; toinen 12 vuotta vanhaa ja toinen vaaleaa rommia. Koska putkessa olleen kullan määrä oli heistä niin huima, saimme vielä käsin käärityt paksut sikarit (putkessa kultaa oli lähempänä kiloa, kuin kahta).

Todella jyrkkä nousu / lasku, maisemat kuitenkin korvaavat ponnistelut.

Sari Hämäläinen, Sirpa Kostiainen ja Tapani Huuskonen.

Lopuksi kävimme vielä Pyrkyreiden paltalla kunnioittamassa edesmenneiden kaivajien kovaa työtä.

Kiitämme kaikkia vieraanvaraisuudesta. Vaikka Lemmenjoki otti meidät hienosti vastaan, palaamme Palsille omille kuopille, jos se isomus sieltä löytyisi.

Matkassa mukana Siskokullat: **Sari Hämäläinen & Sirpa Kostiainen** sekä Palsin adjutantti **Tapani Huuskonen**.

TEKSTI JA KUVAT:
SIRPA KOSTIAINEN

Esitys kaivosmineraaliverosta lausuttavana

Suomen hallitus antoi loppusyksystä lausuttavaksi esityksen vuonna 2024 käyttöön otettavasta uudesta kaivosmineraaliverosta. Sen mukaan kaikkien metallimalmien verotaso olisi kiinteä 0,6 prosentin osuus malmin sisältämän metallin verotusarvosta. Muille kaivosmineraaleille verotaso olisi kiinteä 0,20 euroa tonnilta.

Lakiesityksen vaikutusarvioissa pohditaan vaikutuksia muun muassa julkiseen talouteen, yrityksiin ja ympäristöön. Esityksestä tuntuu puolestaan jääneen kokonaan pois pohdinta siitä, miten uusi vero vaikuttaisi kaivosmineraalien saamiseen. Esitetyn kaivosveron tarkoituksena ei ole hyvittää mahdollisia ympäristövahinkoja. Kaivostoiminnan aiheuttamaa ympäristön pilaantumisen vaaraa kompensoimaan on valmisteilla erillinen ympäristövahinkomaksu.

Hallituksen esityksen mukaan kaivosmineraaliveron soveltamisalan ulkopuolelle rajattaisiin kullanhuuhdonnassa löydetty kaivosmineraalit.

Annetuissa lausunnoissa kullankaivu saa jälleen erityishuomiota pohjoisten yhteistyökumppaneidensa tahoilta. Saamelaiskäräjät ja Paliskuntain yhdistys vaativat lausunnoissaan erikseen myös kullanhuuhdonnassa löydetyn kullan lisäämistä kaivosmineraaliveron piiriin. Kolttien kyläkokous ilmoittaa yhtyvän Saamelaiskäräjien lausunnossa esitettyihin asioihin.

On perin erikoista, että lakiesityksen sisälöstä lausuttaessa vaaditaan näiden lausunto-

jen perusteluiden valossa yksittäiselle ammatiryhmälle lähinnä rangaistus- tai haittaverotyyppistä lisämaksua toiminnanharjoittamisen raskauttamiseksi.

Kullankaivun perinne ja nerokkuus pienimuotoisuudessa

Myös Lapin Kullankaivajain Liitto antoi lakiesityksestä lausunnon. Lausunnossaan liitto pitää hyvänä linjauksena sitä, että irtomaasta tapahtuva kullanhuuhdonta on rajattu lain ulkopuolelle. Noin kolmellasadalla huuhtomolla tapahtuva toiminta on aivan oikein ymmärretty hyvin pienimuotoiseksi verrattuna varsinaiseen kaivostoimintaan. Näin asia todella on: kaikkien noin kolmensadan lupa-alueen yhteenlaskettu vuosittainen kultatuotto vaihtelee 15–30 kg välillä – eli keskimäärin 0,05–0,1 kiloa per kaivuyksikkö. Todellisuudessa vaihtelu on muutamasta grammasta joihinkin kiloihin per yksikkö. Vertailun vuoksi yksin Kitilän kultakaivoksen kullan vuosituotto 2021 oli 6 475 kiloa kultaa.

Lapin kullankaivun perinne ja nerokkuus liittyy sen pienimuotoisuuteen. Jo nyt raskaat ympäristölupaprosessit ovat ohjanneet kaivutyötä isompaan mittakaavaan. Kaivun mittakaava on kuitenkin edelleen kertaluokkaa pienempi kuin verrokkimaissa. Suomen Lapin suurimmat yksiköt vastaavat Kanadan ja Alaskan pienimpiä yksiköitä – Suomen raskaimmat koneellisen kullankaivun yksiköt ovat kansainvälisesti pienimuotoista koneellista kullankaivua.

Kullankaivulle määrättävä kaivosmineraalivero ei sinänsä vähentäisi kullankaivua lainkaan, vaan se tekisi toimintaympäristön entistä paremmin suurille yksiköille soveltuvaksi. Liiton arvion mukaan kysymykseen tulisi jonkinlainen tasavero pientoimijoille, mikä olisi merkityksellinen ja kohtuuton pienimmille toimijoille, mutta täysin merkityksetön suuremmille toimijoille.

Tällä hetkellä potentiaaliset alueet ovat suomalaisten pienkullankaivajien hallinnassa. Mikäli niistä kaivosveron vuoksi luovuttaisiin, alueet eivät jäisi tyhjiilleen, vaan niihin tulisi teollisesti organisoitua laajamittaista kullankaivua, mikä taas muuttaisi koko alan luonteen sellaiseen suuntaan, mitä liitto ei pidä hyvänä.

Samaan aikaan kerätty veromäärä olisi suuruudeltaan merkityksetön ja todennäköisesti pienempi kuin sen keräämisen kustannukset.

Verotuotto kunnille ja valtiolle sixty–fourty

Liiton jäsenistö asuu merkittävältä osin nykyisissä ja tulevaisuudessa kaivoskunnissa. Kaivosveron ydinajatus on siirtää verotuottoa suoraan siihen kuntaan, missä kaivostoiminta tapahtuu. Lakiesityksen mukaisesti verotuotosta 60 prosenttia ohjattaisiin kaivosten sijaintikunnille ja 40 prosenttia valtiolle. Tämä on liiton mielestä erittäin kannatettavaa.

Lausunnossaan liitto ei pidä hyvänä sitä, että kunnalle tulevan kaivosveron vaikutusta kunnan saamiin muihin tukiin ei ole lakiesityksessä selvästi kuvattu. Jos kunnan saama kaivosverotuotto alentaa muita kunnan valtiolta saamia tukia, syntyy tilanne, että kaivosvero ei lainkaan hyödytä kyseistä kuntaa. Tämä vaikutus ja siitä päättäminen tulisi sitoa nimenomaan nyt käsiteltävään lakiin, jotta lain keskeisimpänä pohjana oleva alueellinen oikeudenmukaisuus toteutuisi.

Merkkipäivät

Talvennavan lapsien kakkukynttilät tuovat valon pimeään.

LKL ry onnittelee!

80 v.

5.1.-23 Kari Wilkman, Espoo

27.1. Veikko Karjalainen, Kalajoki

70 v.

23.12. Harri Vaarala, Rovaniemi

65 v.

5.1.-23 Jari "Jallu" Laakkonen, Raisio

60 v.

15.12. Heimo Valjakka, Vierumäki

27.1.-23 Ismo Tapio, Kemi

Tamanrassetin kultavaltauksella

”No niin pojat, kohta käännytään”, totesi **Erkki**, kun olimme ohittaneet Tan-
kavaaran Kultamuseon risteuksen. Hän levitti
topografikartan 1:50000 polvilleen ja alkoi kar-
tanlukijaksi.

”Pari kilometriä ja sitten käännytään va-
semmalle, siinä pitäisi on viitta, jossa lukee
Purnumukka”, neuvoi Erkki. Hän oli kuus-
kymppinen ja me muut vasta viiskymppisiä,
siksi Erkki piti meitä poikina. Siinä se viitta
oli ja niin käännyttiin Purnumukkan tielle.
Jännitys alkoi kasvaa meillä ”pojilla”, oltiinhan
sitä menossa omalle kultavaltaukselle. Tie oli
suhteellisen hyvä soratie, mutta muutaman ki-
lometrin jälkeen tie huononi ja muuttui lieju-
iseksi.

Erkki tutki karttaa ja sanoi, että vielä olis
reilu kymmenen kilometriä perille, pahalta
näytti. Tie huononi koko ajan ja välillä jou-
duttiin työntämään Rellua porukalla. Loppu-
jen lopuksi siinä kävi niin, että jouduim
me kävelemään loppumatkan, pari kilometriä.
Erkki tutki vuoroin karttaa, vuoroin maastoa
ja opasti eteenpäin.

”Tuossa se on”, sanoi Erkki ja siinä se oli,
se meidän kultavaltaus, Tamanrasset. Erkki oli
löytänyt tämän raamatullisen nimen. Valtaus
oli 80 x 1000 metriä, siis 8 hehtaaria ja sijaitsi
Inarin ja Sodankylän rajalla Inarin puolella,
Vuijeminhaaraan laskevan puron varrella. Val-
taus oli voimassa 24.3.1993 saakka.

Erkki oli ja on edelleenkin kokenut Lapin
kulkija ja hänellä oli ollut varaus tähän aluee-
seen ja hän oli pyytänyt meitä muita mukaan
tähän valtaushakemukseen. Me muut olimme
tutustuneet Erkkiin Muhoksella keväällä 1987
Kan-kodilla (Kristillinen alkoholisti- ja narko-

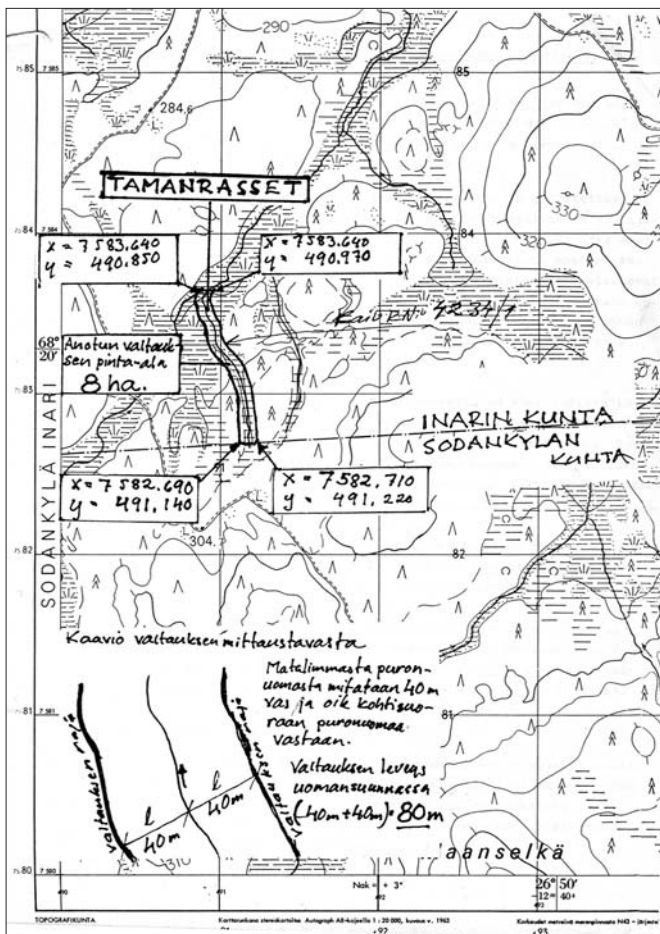

Valtauskirja

maanikoti). Erkki ja minä olimme asiakkaita
ja **Pekka** ja **Pertti** olivat työntekijöitä. Meitä
kaikkia yhdisti usko Jeesukseen.

Tämä oli tutustumiskäynti, eikä meillä ol-
lut mukana muita huuhtontavälineitä kuin
vaskooli. Intoa oli enempi kuin taitoa, mutta
vaskaamaan piti päästä. Kaivoimme vaskooli-
la puronpohjasta maata ja vaskasimme. Ilok-
semme vaskoolin pohjalle jäi jotain kiiltävää.
Se oli kultaa! Mikäs siinä oli ollessa, olimme-
han nyt ”kultakaivosmiehiä”.

Nyt me kaikki tiesimme missä meidän val-
taus sijaitsee ja seuraavaksi piti hankkia varus-

Kartta Tamanrassetista, jonka läheisyydessä oli Katinkulta-valtaus, jossa oli konkaivua.

teet: pumput, letkut, rännit, hakut, lapiot, kuokat, telta jne. Pikkuhiljaa saimme hom-
mattua vehkeet ja pääsimme kesän edetessä
kokeilemaan ”oikeaa” kullankaivua.

Vaikka Rovaniemeltä valtaukselle oli mat-
kaa noin 270 kilometriä, kävin minä siellä en-
simmäisenä kesänä melkein joka viikonloppu.
Olin niin innostunut. Minulla oli kaverina
melkein aina eri mies, joskus vaimokin. Ha-
lukkaita lähtijöitä kyllä riitti. Teltassa asuttiin
puron varressa. Erkki oli joskus mukana ja sil-
loin majoituttiin Vuotson vanhassa koulussa.
Monelle ja myös minulle teltassa asuminen
keskellä erämaata oli hieno ja vähän pelottava-
kin kokemus. Varsinkin elokuun pimeinä öinä,
kun ulkoa teltan vierestä kuului epämääräisiä

ääniä, alkoi mielikuvitus lentää.
Onko se karhu vai susi tai onko se
käärme?

Yleensä, kun oli päivä kaivet-
tu, syöty ja leväty, lähdettiin kat-
somaan ”maisemia”. Voin vakuut-
taa, että jokainen, jonka kanssa
kierreltiin, oli ihmeissään ja innois-
saan. Siitä meidän valtaukselta pää-
si autolla kiertämään Kutturantiel-
le ja sillä välillä ja varsinkin Kut-
turantien varrella oli paljon katsot-
tavaa ja ihmettelemistä. Muuta-
man kilometrin matkalla metsätien
varrella, matkalla Kutturantielle,
oli monta konekullankaivajaa.
Heillä oli isot ”leirit” majoitusti-
loineen ja he olivat siellä koko ke-
sän. Heidän kanssaan oli mukava
rupatella ja katsella koneellista kul-
lankaivua Lapin erämaassa. Taisi-
vat he jotain löytääkin, kun joka
ukolla roikkui kaulassa peukalon-
pään kokoinen kultahippu.

Kutturantie on noin 40 kilo-
metriä pitkä soratien pätkä ja sen
varrella on paljon katsottavaa.
Hetki, kun nelostieltä lähdetään aja-
maan, on muutaman kilometrin
päässä tien oikealla puolella vanha

kultakaivos, oikein mielenkiintoinen paikka.
Siitä kun huristelee reilut kymmenen kilomet-
riä eteenpäin, tulee tienristeykseen, mihin on
pakko jäädä ihmettelemään ja ihastelemaan.
Keskellä erämaata on rivissä enemmän posti-
laatikoita kuin pienessä kaupungissa. Ne oli-
vat kullankaivajien laatikoita ja niitä oli tosi-
aan paljon. Niin, oli siinä risteyksessä muuta-
kin, siinä oli kauppa. Kullankaivajia oli niin
paljon, että kaupanpito kannatti ja kauppa oli
myös kohtaamispaikka. Tavattiin muita kaiva-
jia, vaihdettiin kuulumisia ja joskus vähän leuh-
kittiin isoilla hipuillakin.

Kesällä 1988 tuli vietettyä paljon aikaa
Vuijeminhaarassa, kesällä 1989 vähän vähem-
män ja seuraavina vuosina vielä vähempi. In-

toa oli kuitenkin vielä sen verran, että yritimme vielä 1992 saada jatkoaikaa valtaukselle, mutta emme saaneet. Olisimme voineet hakea valtauksen muuttamista kaivospiiriksi, mutta se olisi ollut niin kallista puuhaa, että luovuimme ajatuksesta. Niinpä me siivoilimme kesällä 1992 jälkemme ja ripustimme vaskoolit roikkumaan tallin seinälle ja myimme halvalla pumput ja alumiinirännit pois.

Kaiken kaikkiaan nuo kesät kullankaivajana ovat jääneet mieleen voimakkaasti ja joskus on tullut mieleen kokeilla uudestaan. Kun on oikein polteltut, olen käynyt siellä ajelemassa ja todennut, että aika entinen ei enää palaa, muistot vaan jää. Eikä se, että emme löytäneet kultaa kuin härniksi, meitä harmittanut, sillä

me tiedämme, että olemme menossa kaupunkiin missä katukivetkin ovat kultaa. Pekka on jo sinne mennyt.

HANNU PIRINEN

Kirjoittaja on täysin palvelleena eläkkeelle jäänyt Rovaniemen Tilaliikelaitoksen johtaja. Pertti Rahko asuu Kemissä maalaiskunnassa. Pekka Keinänen kuoli 2017.

Hannu Pirisen kirjoitus sisältyy Erkki Liljan Via Nordica – Kulta- ja museoteiltä vapauden teille -teokseen (Väyläkirjat, 2021). Kirja päätti aiemmin julkaistujen useiden pohjoiseen ja sen kulkuväyliin liittyvien tietokirjojen sarjan, johon kuuluvat muun muassa 2014 Mobilialpakkinnon saanut Jäämerenkäytävä (Hipputeos, 2013) ja Tunturien yli Jäämerelle (Väyläkirjat, 2016).

Koneellisen kullankaivun toiminnanharjoittajat Pyyntö vuoden 2022 ympäristönsuojelun vuositietojen toimittamiseksi, Lapin alue

Kaikki toiminnanharjoittajat, joilla on ympäristölupa, ovat velvoitettuja raportimaan ympäristölainsäädännön ja toimintaa koskevien lupamääräysten nojalla ympäristönsuojelun vuositiedot valvovalle viranomaiselle.

- Raportointi tehdään käyttäen YLVA-järjestelmää. Raportointivelvoite koskee myös ympäristönsuojelulain 115 d §:n mukaista toimintaa (pienimuotoinen koneellinen kullankaivuu).
- Vuoden 2022 vuositiedot tulee toimittaa 31.12.2022 mennessä sähköisesti YLVA-järjestelmään.
- Asiakasliittymään on yksilöity valmiiksi ne lomakkeet, jotka kunkin asiakkaan tulee raportoida. Koneellisen kullankaivun vuositietolomake löytyy kohdasta Toimialakohtainen raportointi.
- Mikäli teillä ei vuonna 2021 ole ollut lainkaan toimintaa, merkitkää vain lomakkeeseen kohta Ei toimintaa.
- Tarkistakaa ja tarvittaessa korjatkaa tai täydentäkää myös asiakkaan perustiedot ja yhteyshenkilötietonne.

Linkki sähköiseen asiointiin on:

[https://sahkoinenasiointi.abtp.fi/fi=>Palvelut=>Ympäristönsuojelun raportointipalvelu - YLVA](https://sahkoinenasiointi.abtp.fi/fi=>Palvelut=>Ymparistonsuojelunraportointipalvelu-YLVA)

Raportoinnin ja kirjautumisen tarkempi ohjeistus sivuilta <https://www.ely-keskus.fi/web/ylva>

Palveluun kirjaudutaan henkilökohtaisilla tunnuksetilla (esim. pankkitunnukset).

Niiden toiminnanharjoittajien, joiden luissa on määrätty toimittamaan valokuvia tms. toiminnasta, tulee toimittaa ne liitetiedostona YLVA-järjestelmässä raportoinnin yhteydessä.

Lisätietoja antaa Jouni Rauhala p. +358 295037 502 jouni.rauhala@ely-keskus.fi

HUOM! Lapin Kullankaivajain Liiton kotisivuille on lisätty seikkaperäinen ohje kirjautumiseen ja raportointiin. Ohje on mallia Rautalanka.

Härkäselän välivarastointialueen yleinen järjestys

Liiton jäsenistölleen tarjoama välivarastointialue Härkäselän Kahdentoistakattilanojalla on valitettavan usein nimenomaan kolhoosialueiden luonteen mukaisessa kunnossa alueella säännöllisesti järjestetyistä talkoista huolimatta.

Härkäselän välivarastointialue nähtiin aikanaan tarpeelliseksi, koska liiton valtauksille ei saa jättää mitään tavaroita. Metsähallitukselta löytyi ymmärtämystä kullankaivajien tarpeisiin ja tyhjäkäynnillä oleva vanha soranottoalue Kahdentoistakattilanojan varrelta.

Liiton budjettivaroilla ja ahkeralla talkoilulla paikalle aidattiin alue tavaroiden ja asuntovaunujen lyhytaikaista välivarastointia varten. Alueen säännöissä kerrotaan, että alue on tarkoitettu vain lyhytaikaiseen varastointiin ja että sinne jätetyt siististi pakatut tavarat on merkittävä haltijan nimellä ja yhteystiedoilla.

Myöhemmin nähtiin tarpeelliseksi perustaa alueelle jättopaikka myös rautaromulle, jotta romua ei alkaisi kertymään esim. kiinteistöjätteille tarkoitettujen molokkien viereen.

Kaikkien parhaaksi suunniteltu järjestely on nyt alkanut lipsua ja välivarastointialueelle “unohtua” kaikenlaista sinne kuulumatonta tavaraa, kuten resuja asuntovaunuja, ongelmajätteeksi luokiteltavia jääkaappeja ja muuta. Jokin suuri epäloogisuus siinä on, että tavarat saadaan venytettyä ehkä kaukaakin etelästä paikan päälle, mutta pikku mutka Lintumaan siirtokuorma- ja hyötyjäteasemalle Ivaloon on niiden asialliseksi hävittämiseksi ylivoimainen.

Vanha pelkka-aitakin on alkanut jo murheellisen näköisenä repsottaa.

Alueen vuokrasopimus päättyy vuoden 2023 lopussa. Sitä ennakoiden liitto poistaa kaivukauden 2023 lopussa alueelta kaiken merkkeamattoman tavarat.

Koska vuokrasopimus on päättymässä, pyydetään aluetta käyttävää jäsenistöä ilmoittamaan liitolle sähköpostitse alueen käyttötarpeesta sitä lyhyesti perustellen. Liiton hallitus pohtii saatua palautetta ja tekee päätöksen jatkosta alueen käytön osalta.

.5362

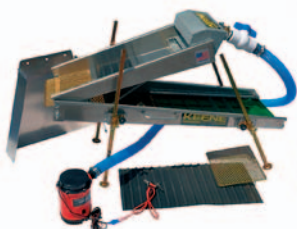

FINNDETECTOR

Kaivuvälineet ja metallinpaljastimet

Keene Mini Max on tehokkaalla 12 voltin pumpulla varustettu monikäyttöinen rännilaitteisto kullankaivajalle. Laitteisto kulkee erämaahan kantorepussa. Soveltuu kuivalle maalle tai vesistön varteen. Irrotettava alarännin matto, neljä säädettävää jalkaa. Mitat koottuna: 92 x 36 x 18 cm. Paino 10,4 kg. MADE IN USA. Lisätiedot sivuiltamme.

Uutena valikoimassamme kotimaiset, viimeistellyt ja käyttövalmiit Hanitoo High Banker -rännipaketit. Pyydä tarjous.

Valikoimassamme myös suositut Garrett- ja Guldström-aloituspakkaukset nopein toimituksin. Aloituspakkaus sisältää tarvittavat vaskoolit ja seulat sekä muut oheistarvikkeet vaskauksen opetteluun kotona.

Garrett AT Gold -metallinpaljastin on suunniteltu löytämään pienen pienetkin kultahipukset kaikkein haastavimmissakin olosuhteissa, myös matalissa vesissä.

FINNDETECTOR

Tilaukset nettikaupasta www.finndetector.com

tai soita 020 730 4590 (mpm)

Lapin kultakenttien isot ja pienet kultahiput.

Hippukulta välittää aidot Lapin kultahiput kaivajilta keräilijöille. Sivuiltamme löytyy isomuksia, pieniä koruhippuja, kultahiekkaa vaskausharjoituksiin sekä valmiita kulta- ja kivikoruja Suomen luonnosta.

Hippukulta Oy www.hippukulta.fi

KERAVALA, puh 0405454833 Raimo Niemelä

